

Τράπεζα Θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13698

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (τρεις λέξεις περισσεύουν): Οθωμανοί, Σελτζούκοι, Βυζαντινοί, Νορμανδοί, Ματζικέρτ, Ιταλία, Κλειδίο, Μ. Ασία.

Περί το έτος 1000 κινήθηκαν εναντίον του Βυζαντίου οι _____ Τούρκοι. Τις καταστροφικές εισβολές τους στις ανατολικές επαρχίες του Βυζαντινού κράτους προσπάθησε να τερματίσει ο αυτοκράτορας Ρωμανός Δ' Διογένης. Η αποφασιστική μάχη δόθηκε στο _____ το 1071, όπου ο στρατός των _____ αποδεκατίστηκε. Τον ίδιο χρόνο, ο ηγέτης των _____, Ροβέρτος Γυισκάρδος, κατέλαβε τις τελευταίες βυζαντινές κτήσεις στην _____, ενώ και στις ακτές της Αδριατικής και στον Δούναβη η βυζαντινή επικυριαρχία άρχισε να κλονίζεται.

(μονάδες 5)

Απάντηση: Σελτζούκοι, Ματζικέρτ, Βυζαντινών, Νορμανδών, Ιταλία

(2) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα:

1. Διανομή της Ρωμανίας
2. Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου
3. Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς
4. Μάχη της Άγκυρας
5. Ανακάλυψη της Αμερικής από τον Κολόμβο

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1. Διανομή της Ρωμανίας (1204), 2. Μάχη της Άγκυρας (1402), 3. Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς (1453), 4. Ανακάλυψη της Αμερικής από τον Κολόμβο (1492), 5. Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου (1572).

1.β. Να εξηγήσετε τη σημασία των ακόλουθων ιστορικών όρων: Τρίτη Ρώμη, τυπογραφία.

(μονάδες 8+7=15)

Τρίτη Ρώμη : Κληρονόμος των πολιτικών ιδεών του Βυζαντίου φιλοδόξησε, μετά την Άλωση, να γίνει η Ρωσία. Η Μόσχα θεωρήθηκε ως Τρίτη Ρώμη, ιδίως από τότε που ο Τσάρος Ιβάν Γ', ο θεμελιωτής της ενότητας των ρωσικών χωρών, νυμφεύθηκε την ανιψιά του τελευταίου βυζαντινού αυτοκράτορα, υιοθέτησε τον δικέφαλο αετό στα λάβάρά του και εισήγαγε στη Μόσχα το βυζαντινό τελετουργικό. *(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 89 του σχολικού βιβλίου)*

Τυπογραφία: Στη διάδοση της Αναγέννησης και του Ανθρωπισμού υπήρξε καταλυτική και η συμβολή της τυπογραφίας. Ως τα μέσα του 15ου τα βιβλία ήταν χειρόγραφα και γι' αυτό πολύ ακριβά και σπάνια. Έτσι, όταν ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος από τη Μαγεντία της Γερμανίας χρησιμοποίησε, γύρω στο 1450, κινητά μεταλλικά στοιχεία για την εκτύπωση των βιβλίων, η ανθρωπότητα βρέθηκε μπροστά σε ένα κοσμοϊστορικό γεγονός, την εφεύρεση της τυπογραφίας. Τα τυπογραφεία εξέδωσαν κατά τον 15ο αιώνα 30-35 χιλιάδες βιβλία και τον 16ο 150-200 χιλιάδες, ευνοώντας έτσι την πρόσβαση στη γνώση. Η φιλομάθεια όμως του κοινού περιορίστηκε στις πόλεις. Στην επαρχία η πλειονότητα του πληθυσμού παρέμενε αναλφάβητη και μακριά από τις εξελίξεις. Θα χρειαστεί η συνδρομή ενός παρόμοιου κινήματος δύο αιώνες αργότερα, του Διαφωτισμού, για να αφυπνιστούν περισσότερο οι ανθρώπινες συνειδήσεις. *(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 120-121 του σχολικού βιβλίου)*

ΘΕΜΑ 2

2.α Πώς και πότε εκχριστιανίστηκαν οι Σλάβοι της Μοραβίας;

(μονάδες 13)

Το 863 ύστερα από πρόσκληση του ηγεμόνα της χώρας Ρασισλάβου πραγματοποιήθηκε μια αποστολή ιεραποστόλων στη Μοραβία. Επικεφαλής της πρεσβείας τοποθετήθηκαν ο λόγιος και γνώστης της σλαβονικής, δηλαδή της αρχαίας σλαβικής γλώσσας, Κωνσταντίνος-Κύριλλος και ο αδελφός του Μεθόδιος από τη Θεσσαλονίκη.

Ο Κωνσταντίνος επινόησε το λεγόμενο γλαγολιτικό αλφάβητο και μετέφρασε την Αγία Γραφή στα σλαβονικά. Έτσι η λειτουργία και το κήρυγμα στη Μοραβία άρχισαν να γίνονται στη σλαβονική γλώσσα. Στη Μοραβία οι δύο Θεσσαλονικείς εργάστηκαν με ακάματο ζήλο. Αργότερα οι μαθητές τους εκδιώχθηκαν από τη χώρα και ο φραγκικός κλήρος κυριάρχησε, αλλά ο βυζαντινός πολιτισμός, χάρη στο έργο των

δύο αδελφών, πέτυχε να ριζώσει βαθιά. Οι Σλάβοι οφείλουν τις απαρχές της εθνικής φιλολογίας τους στους δύο αυτούς ιεραποστόλους.
(*Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 34 του σχολικού βιβλίου*)

2.β Να εξηγήσετε τις απόψεις του Αδαμάντιου Κοραή για τη μετάδοση των αξιών του Διαφωτισμού στους Έλληνες

(μονάδες 12)

Ο Αδαμάντιος Κοραής (1748-1833) ήταν βαθύτατα επηρεασμένος από τη γαλλική σκέψη και υπέρμαχος της εξέλιξης και της προόδου. Απορρίπτει όμως τις επαναστατικές ακρότητες και γι' αυτό στις γλωσσικές, πολιτικές και κοινωνικές ιδέες ακολουθεί τη μέση οδό. Υπερασπίζεται όμως θερμά τις φιλελεύθερες ιδέες με την *Αδελφική Διδασκαλία* (1798), που αποτελεί δριμύτατο κατηγορητήριο ενάντια στους εθελόδουλους και τους συντηρητικούς.

Ο Κοραής υποστηρίζει τη μετακένωση, δηλαδή τη μετάδοση στους Έλληνες των αξιών και γενικότερα της παιδείας την οποία οι δυτικοευρωπαίοι δέχθηκαν από την ελληνική κλασική Αρχαιότητα και αφοσιώνεται, από το 1804, στην έκδοση αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων με προλεγόμενα, όπου εκθέτει τις γλωσσικές και παιδαγωγικές του απόψεις.

(*Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 167-168 του σχολικού βιβλίου*)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική